

Čas přípravy
40 minut

Čas realizace
70–90 minut

Prostor
klubovna

Roční období
kdykoli před
velikonoce

Počet účastníků
družina

Věková kategorie
čte/píše

MRAVENEC – PRACUJI S NÁSTROJI

Obecný cíl: Rozvoj těchto kompetencí: k učení, sociální a personální, pracovní.

Konkrétní cíl: Fixovat správné (bezpečné) návyky při práci s nůžkami, procvičit jemnou motoriku.

Motivace: Pro děti je typická nápodoba práce dospělých, proto je důležité, aby se seznámily s bezpečným používáním a správným zacházením s nástroji a nářadím.

Legenda: Mnohá zvířátka umí bezpečně zacházet se svými nástroji. Slyšeli jste někdy, že by se rak stříhl nebo včelka píchla? Dnes se pokusíme, s mravencem Šikulou, naučit stříhat tak, jak to uměl třeba Krteček v pohádce „Jak ke kalhotkám přišel“. Nebo se můžeme ovečky Shaun zeptat, čím jí stříhají ovčí rouno (neboli její kudrnatou srst). Ale určitě si dáme pozor, abychom nedopadli jako Pat a Mat!

Potřeby:

- Různé druhy nůžek včetně zahradnických, kuchyňských, nůžek na železo, zubaté „cik–cak“ nůžky, apod., různé druhy materiálů ke stříhání (různé druhy papírů, textilií, plech, alobal, klacek, kůstka z kuřete, apod.);
- množství novinového papíru;
- šablonu rybičky, zajíčka, kuřátka a slepičky;
- hedvábný papír, silnější papír (čtvrtka) formátu A4, křída/provázek na označení startu a cíle;
- tužka, čtvrtka, nůžky, lepidlo, špejle, pastelky/vodové barvy, šablona slepičky a kuřátka;
- šablona zajíčka, modrotisk/kus barevné látky, čtvrtky, lepidlo, žehlička, tužka, nůžky, špejle, černý fix, lýko/papírový provázek.

Použitá a doporučená literatura:

KOCIÁNOVÁ, BENEDIKTOVÁ, TICHÝ Nápadů pro jaro a léto. Dita, 1994.

K tomuto metodickému listu je pracovní list T5A.

Provedení:

Zahájení schůzky: Život papíru

Každý hráč dostane nejméně jedny staré noviny. Posadí se s nimi na zem a chová se k nim podle pokynů vedoucího hry, zachází s nimi, jako by byly různými věcmi nebo i živými bytostmi, nejen starými novinami. Přitom je může tvarovat, různě trhat, muchlat...

Nejprve zadáváme předměty; například – oblázek, velký balvan, šátek, provázek, větvičku/květinu, vějíř, tužku, sníh, vidličku... Potom chceme, aby se k nim chovaly jako k hračkám – autíčku na setrvačnicku, nemocnému medvídkovi, stavebnici... A nakonec k živým bytostem – koťátku, velkému cizímu psu, miminku...

Metodická poznámka: Pro každý námět necháme dost času, aby měly možnost se do nastolené situace vžít a dostatečně si pohrát. Na závěr si popovídáme, s jakou „hračkou“ se nám hrálo nejlépe. A přitom to byl všechno jen „starý vysloužilý“ papír. Vhodnými dotazy můžeme děti dovést k odpovědím – lidé si noviny už přečetli, mohli je zmuchlat a vyhodit, ale my jsme je ještě použili a pohráli si. Když s věcmi zacházíme šetrně a s fantazií, mohou ještě posloužit jinak.

Hlavní blok: Nůžky – pomocník i nepřítel

V minulé hře jsme si hráli s papírem a různě jsme ho tvarovali. Nepoužívali jsme žádné nástroje, jen jsme ho překládali, trhali a muchlati... Při práci s papírem ale většinou nějaké nástroje používáme... jaké?

- Ukázky různých nůžek na papír (malé, velké, dlouhé, dětské plastové, se zaoblenou špičkou, s ostrou rovnou špičkou, se zahnutou špičkou, zubaté,...) a jejich použití. Zdůraznění bezpečného používání, správné ukládání, péče o ně. Za asistence instruktorů si jednotlivé druhy mohou děti vzít do ruky, vyzkoušet s nimi kousek ustříhnout.

Ukázky dalších nůžek na jiné materiály (zkuste pojmenovat, na co asi jsou) a ukázky práce s nimi.

Pracovní list: Pracuji s nástroji

Pracovali jsme s nůžkami. Známe ještě nějaké jiné pracovní nástroje? Instruktoři si pro nás připravili pantomimu – poznáte, jaký neviditelný nástroj drží v ruce? (Předvádí pomyslné sekání dřeva, řezání malou pilkou, zatloukání hřebíku, šroubování vrutu...)

Znáte ještě nějaké další nástroje? Vyjmenujeme si je.

Úkoly:

1. Vybarvi pastelkami (i třeba samostatně doma) nástroje, se kterými jsi již zkusil/a pracovat.
2. Víš, kam uložit tyto nástroje?
3. Na závěr vybarvíme (jednou barvou), podlepíme čtvrtkou a rozstříháme písmenka z boku pracovního listu. Pokud máme laminovačku, můžeme písmena před rozstřiháním zatavit.

Hra: Čím ustříhnu?

Různé nůžky rozložíme na stole a přiřadíme ke každým vyrobenou kartičku s písmenem. Rozdělíme děti do 2–3 družstev o stejném počtu hráčů. Každé družstvo dostane jednu sadu písmen v obálce a jejich úkolem bude se vždy společně potichu poradit nad dotazem vedoucího hry. Hrají všechna družstva najednou. Poté na daný pokyn (slovní: „odpovídáme – teď“, zaznění gongu, apod.) odpovědět zvednutím správné kartičky. (Ve zvedání kartičky se členové družstva střídají.)

Vedoucí hry ukazuje připravené materiály, např.: Jaké nůžky použiju na tento materiál? A ukáže plech... Nebo: Čím ustříhnu látku panence na sukni? Čím maminka naporcuje pečené kuře? Jakými nůžkami si odstříhnu dlouhý nehet? A děti odpovídají.

Vítězí družstvo, které má nejvíce správných odpovědí.

Vystřihovánky z papíru

Rozdáme každému dítěti hedvábný papír velikosti A5, na kterém je načrtnut obrys jednoduchého tvaru ryby. Tu si každý vystřihne a napíše na ni své jméno. Bude sloužit ke hře (viz níže).

Je vhodné, aby si ji všechny děti udělaly ve stejné velikosti a tvaru.

Zábavná část: Oživlé rybičky

Pomůcky: rybičky vystřižené z hedvábného papíru, kus (cca A4) silnějšího papíru (čtvrtka, karton), křída nebo provázek na označení startovní a cílové čáry.

Rybky položíme do řady na hladkou zem. Každý závodník stojí u své rybičky a prudkým máváním kartonem pohání rybku před sebou a snaží se, aby první proplula cílem.

Pokud máme hodně dětí a malý prostor, můžeme hru upravit tak, že rybičky navážeme na nit např. k tužce nebo roliče a budeme je přitahovat namotáváním.

Ukončení schůzky

„Teda děti,“ říká mravenec Šikula, „klobouk dolů. S nůžkami umíte zacházet – jedna radost. Jsem rád, že mám tak šikovné kamarády. V našem mraveništi byste se určitě neztratily a naše město s námi postavily!“

Další náměty:

Slepičky a kuřátka z papíru

Pomůcky: tužka, čtvrtky, nůžky, lepidlo, špejle, pastelky nebo vodové barvy, šablony slepičky a kuřátka.

Čtvrtku přeložíme napůl a obkreslíme na ni tvary zvířátek. Vystřihneme – na jedno vystřížení budeme mít dva stejné kusy. Vložíme mezi ně špejli a slepíme lepidlem k sobě. Zatížíme a po zaschnutí lepidla barevně vymalujeme.

Zajíčci z modrotisku

Pomůcky: šablona zajíčka, modrotisk (kus látky), čtvrtky, lepidlo, žehlička, tužka, nůžky, špejle, černý fix, lýko nebo papírový provázek.

Na čtvrtku slabou vrstvou lepidla přilepíme vyžehlenou látku a znovu přežehlíme. Po zaschnutí vystřihneme zajíčka. Na jeho zadní stranu přilepíme špejli. Fixem namalujeme oči, z lýka vytvoříme fousky a přilepíme. Na závěr můžeme zajíčkovi uvázat na krk mašli. Můžeme ho zapíchnout třeba do květináče s pokojovou květinou nebo do trávničku, který jsme sami zasadili...

Tento metodický list pomáhá naplňovat Ideál Pionýra: Poznání – Pionýr je pracovitý, učí se. – Osvoj si vědění, znalosti a dovednosti.

Moje poznámky:

Přístup k dětem se specifickými vzdělávacími potřebami:

zejména při obkreslování šablon a vystřihování (osově souměrné tvary a jemnější detaily) – se stříháním obrysu rybičky z hedvábného papíru jim určitě pomozte.

U hry „Oživé rybičky“ nestanovujte pevný limit, aby znevýhodněné děti neměly pocit prohry – tuto hru nemusí nikdo dokončit, pokud nechce.

Při této činnosti dávejte kromě hyperaktivních dětí pozor na děti s grafomotorickými obtížemi a na děti s lehkou mentální retardací,

Pozor na:

Pozor na nůžky! Dnes je toto téma hlavním bodem schůzky, hlouběji si ho připravíme, promyslíme, rozpracujeme. Nejprve si popovídáme, upozorníme na nebezpečí, zopakujeme bezpečnost, pak teprve pracujeme. Instruktoři i vedoucí pozorně sledují práci s nůžkami, pomáhají, dbají na dodržování bezpečnosti, po práci se děti sami ohodnotí, jak se jim to dařilo.

Pokud budeme vyrábět i zajíčky z modrotisku, dáme bedlivý pozor na klid dětí při práci s žehličkou. S tou smí z hlediska bezpečnosti pracovat jen vedoucí.

Moje poznámky:

Moje poznámky: